

Stephan Tschudi:

Moralsk opprustning av vestens demokrati - eller torpedering?

Morgenpostens kronikk 6. april 1956

Den energiske innsats som Moralsk Opprustning gjør for å bygge bro mellom øst og vest og skape fred og forståelse mellom rasene vekker sympati hos mange: her er da endelig noen som har et positivt svar til en fortvilet situasjon. Men påfallende få latter til å være oppmerksom på at denne innsats får stadig mer slagside i retning av en underkjennelse av hele vestens sivilisasjon. I det lengste vil man tro at alle de utmerkede mennesker som gir sin tid og kraft til bevegelsen ikke er klar over hva de i virkeligheten er med på.

La oss se litt nærmere på et par av de skuespillene som oppføres verden rundt og som også er kjent i vårt land: «Øya som forsvinner» og «De virkelige nyhetene». I begge styk-

ker får vi en skildring av vestens demokrati slik det utfolder seg i politikk og presse. Mange sitter og morer seg over harselasen: her er erkedumme politikere og oversmarte pressefolk, her er svindel og lureri over en lav sko, men kjære, såpass får man da tåle, det er bare sunt at denslags blir avslørt. Vel, hadde disse sakene vært vist frem på Chat Noir, så hadde man tatt det for en spøk, med en akkurat passelig brodd. Men nå er det tilfeldigvis ingen spøk, det er dødsens alvor. Er ikke folk klar over det? Det er selve demokratiet som fremstilles, og det så pilrøttent at det stinker lang vei. Hver eneste politiker og pressemann er enten håpløse fjols eller også fylt til randen av korrupsjon og svindel og kjeltringstreker.

Selve nerven i demokratiet: folket i valg, blir latterliggjort så grundig at noen hver vil gå til valgurnen neste gang med vond smak i munnen.

Tilskuerne er nødt til å oppfatte de menneskene man møter på scenen som typiske representanter for vestens demokrati. Slik er altså tilstanden. Men dette er ganske enkelt, ikke sant? Det finnes faktisk mange hederlige politikere og mange hederlige pressefolk. Fullkomne er ingen, men det betyr da ikke at man blindt har gitt seg hykleri og umorale i vold.

Hvem ønsker man å nå gjennom disse skuespillene? De fleste politikere og pressefolk vil kunne si: nei slik er vi iallfall ikke, det får da være måte på. Man befestes bare i de synder som utvilsomt kun-

ne trengte en helbredelse, man trøster seg med å være adskillig bedre enn disse fæle fyrene. Eller også blir man grundig irritert over de urettferdige angrep på betydningsfulle grupper i folket. På den annen side vekker man hos vanlige mennesker som ikke har sin gang blant politikere og avisfolk en forestilling om en så gedigen svindel at man uvilkarlig begynner å se med mistanke på alt som bringes til torvs. Og dette var vel ikke meningen?

Med den største uro må man spørre hvordan virkningen blir når dette vises frem for de fargede folk. De må jo tenke: slik er altså vestens demokrati, her kommer de jo selv og forteller oss hvordan det står til. Det er altså slike mennesker som har hatt herredømmet i verden, det er denne sivilisasjon de har villet prakke på oss.

Vi har hørt svært meget om den hvite manns synder mot de fargede folk i senere tid. Og disse synders realitet skal såvisst ikke benektes. Men iblant får man en følelse av at det begynner å gå manér i disse bekjennelsene, det blir for meget av det gode. Det er i sannhet ingen original og oppsiktsvekkende tanke lenger at den hvite man bærer en byrde av

skyld. Idag er det påtrengende aktuelt å få øye på den andre siden av medaljen igjen. Ikke for å skape noen imperialistisk rus etter forrige århundres oppskrift. Den tid er forbi. Men i all stillferdighet må vi ha lov til å peke på den lange rekke av hvite kvinner og menn som har gjort en uselvisk og offervillig innsats blant fargede folk. Det er ingen grunn til å be om unnskyldning for menn som Livingstone. Videre er det en forvrengning å gå ut fra at alt var bare idyll før de hvite kom. Vår sivilisasjon har bragt den øvrige verden goder som det er ren svik å underkjenne.

Idag er overlegenhetsfølelsen og fariseismen iferd med å flytte fra vest til øst. Ikke minst takket være kommunistiske impulser er kritikken mot vest blitt voldsom. Alt det som vesten står for blir angrepet. I denne situasjon er det mildest talt kortsynt å presentere en slik karikatur av vesterlandsk demokrati som disse skuespillene gjør. Nå er det klart at mange gode MRA folk vil si: Dette er en total misforståelse, det er jo nettopp vestens demokrati vi ønsker, bare i rensert form. Og alle må da vel være enig i at det trenges en renselse, en ny tone? Javel, det er ganske rik-

tig. Alle er klar over at det finnes feil og mangler, det finnes også løgn og korrupsjon og moralske kompromiser. Men det som leveres i disse skuespill er ikke bare en nødvendig refselse, det er et grunnskudd, en fullstendig underkjennelse av hele vårt demokrati. Her er i virkeligheten en revolusjon som vil slå hele spillet overende, for så å sette inn noe helt nytt, nemlig det som kalles MRAs ideologi. En av dem som idag preger bevegelsen og som har skrevet de omtalte skuespill, journalisten Peter Howard sier da også med rene ord: «Valget står mellom kommunismen og MRA.» (MRA Informasjon 24. mars 1956). Han utelukker altså den tredje mulighet, nemlig vårt nåværende demokrati. Det har etter hans syn spilt fallitt, noe han da også setter alt inn på å vise i sine skuespill.

MRA vil bekjempe kommunismen. Men bevegelsen står i fare for å spille kortene over i hendene på nettopp kommunistene. «Valget står mellom kommunismen og MRA». Sett at man nå ikke velger MRA? Alle gir selvsagt sin tilslutning til det ideelle mål: å virkelig gjøre de absolutte moralnormer i politikk og samfunnsliv. Men på forskjellige premisser

vil de fleste mennesker regne dette som en utopi. MRA viser da også i sin egen ferd hvor vanskelig det er å opptre f. eks. absolutt ærlig. Her skulle det være nok å henvise til bevegelsens reklame for seg selv. Altså kan man si: MRA er ikke praktisk politikk, vestens demokrati er ifølge MRAs forkynnelse håpløst kompromittert, vel — så velger vi kommunismen, den har da en viss kraft i seg, den har en realistisk politikk og et mål som er innen rekkevidde.

Vi trenger moralsk opprustning. Utvilsomt finnes et kraftig etisk salt hos mange av dem som har sluttet seg til MRA. Men bevegelsen har glidd inn i et stadium av farlig selvovertur, den setter seg selv opp som eneste redning og anerkjenner intet ved siden av seg. Den nøyer seg ikke med å være en impuls og en inspirasjon, den vil være selve verdensløsningen.

Så skaper den seg en bakgrunn for sitt eget strålende lys gjennom en hensynsløs svartmaling av den kulturkrets den selv er avhengig av.

En renselse av alt som er sykt i vårt vesterlandske demokrati er påkrevd. Men en torpedo under arken? Nei, det er forræderi.

MORGEN POSTEN 6. APRIL 1956